

Koncepce odborného vedení začínajících výzkumníc a výzkumníků na Univerzitě Palackého v Olomouci, včetně postdoktorandek a postdoktorandů (2022–2025)

Jedním z hlavních úkolů univerzity je výchova, vzdělávání a podpora talentů na začátku jejich kariérních drah. Investice do péče o začínající výzkumnice a výzkumníky se univerzitě vrací v podobě růstu kvality vědeckých výstupů i vzdělávací činnosti. V neposlední řadě bude tato investice prospěšná i pro samotné výzkumnice a výzkumníky, kteří tak budou motivováni k maximálnímu pracovnímu výkonu.

Koncepce odborného vedení začínajících výzkumníc a výzkumníků na Univerzitě Palackého v Olomouci (dále jen „Koncepce“) má za cíl popsat stav podpory na celouniverzitní i fakultní úrovni (vč. vysokoškolského ústavu) a navrhnout akční plán zahrnující činnosti a procesy, které povedou k funkčnímu systému podpory a profesního vedení začínajících výzkumníc a výzkumníků na UP. Tento akční plán představuje krátkodobé až střednědobé cíle, kterých chce UP dosáhnout.

Při definování cílů a následných akcí vychází koncepce ze Strategického záměru vzdělávací a tvůrčí činnosti Univerzity Palackého v Olomouci na období 2021+, který je zpracován v souladu se strategickými a koncepčními dokumenty Ministerstva mládeže, školství a tělovýchovy České republiky, zákonem o vysokých školách a Statutem Univerzity Palackého v Olomouci.

Koncepce dále navazuje na akční plán [Strategie lidských zdrojů pro výzkumné pracovníky](#) (Human Resources Strategy for Researchers), na základě které získala UP v roce 2020 ocenění HR Award, a také na [Plán rovných příležitostí Univerzity Palackého v Olomouci](#) přijatý na konci roku 2021. Všechny tyto dokumenty vznikají v souladu s cíli politiky EU v oblasti výzkumu a inovací v rámci Evropského výzkumného prostoru ([European Research Area](#)).

Koncepce cílí na studentky a studenty doktorského studijního programu (dále DSP) a postdoktorandky a postdoktorandy, které vymezuje jako absolventky a absolventy DSP s titulem Ph.D., respektive srovnatelným titulem dosaženým v zahraničí, a to v uplynulých pěti letech¹. Koncepce se má stát zastřešujícím dokumentem pro všech osm fakult, v případě podpory postdoktorandek a postdoktorandů se má týkat i vysokoškolského ústavu CATRIN.

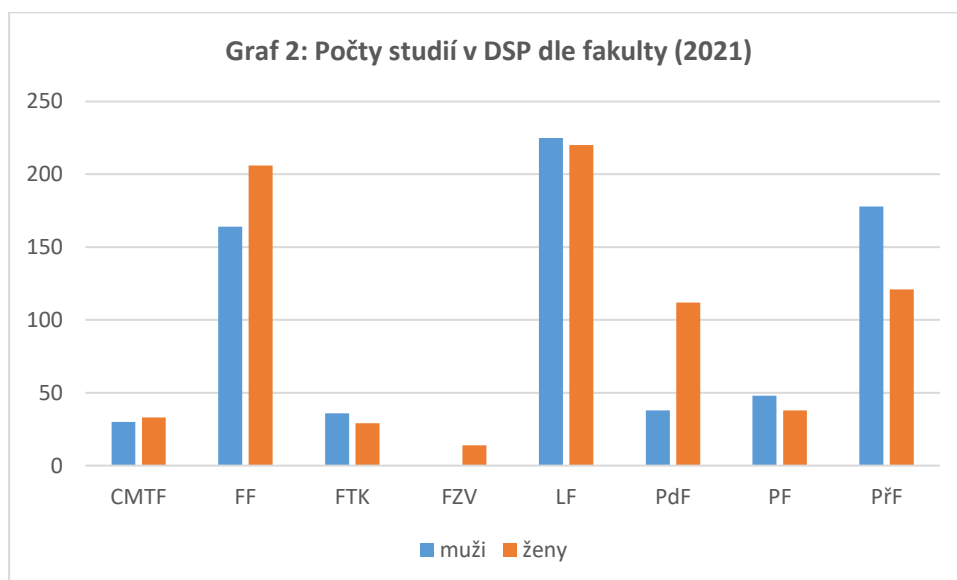
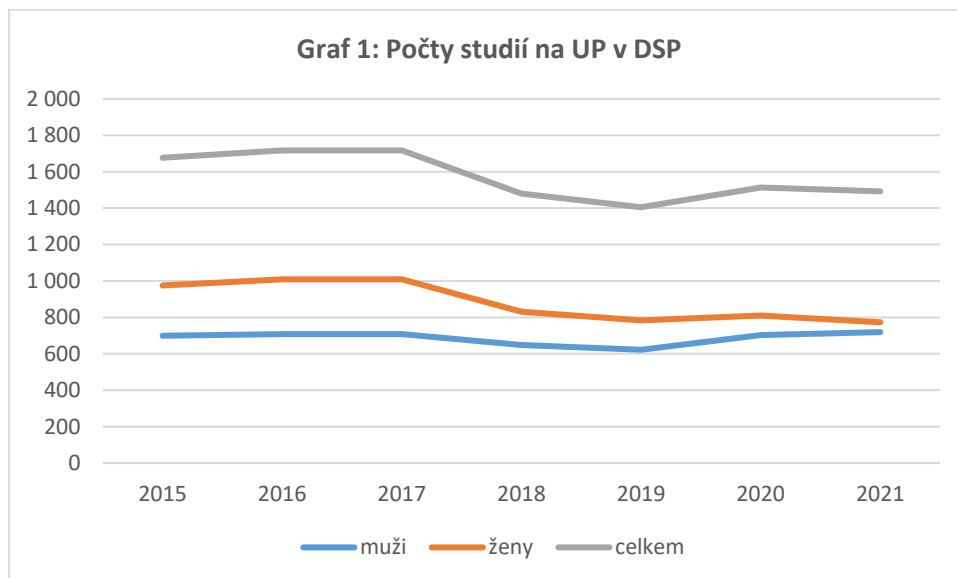
1. Výchozí stav

1.1 Studující v doktorském studijním programu

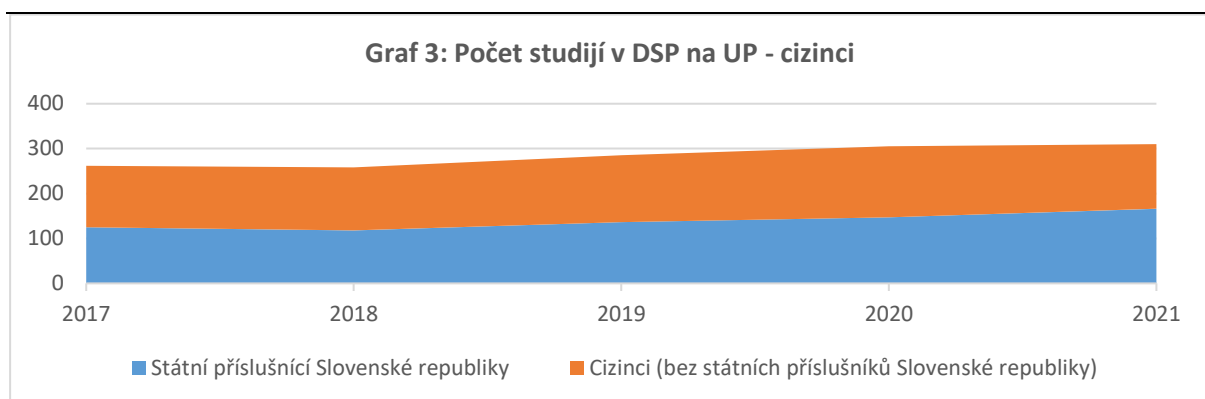
V roce 2021 UP evidovala 1 492 studií v DSP. Pokračoval tak mírný nárůst oproti roku 2019 (Graf 1). Nejvíce studií v DSP bylo na Lékařské fakultě, následovala Filozofická a Přírodovědecká fakulta

¹ Dle definice Grantové agentury ČR se postdoktorandkou/postdoktorandem rozumí osoba, která má nejvýše 5 let od udělení akademického titulu Ph.D. nebo jeho ekvivalentu; u osob pečujících o nezletilé děti se do tohoto limitu nezapočítává období strávené na mateřské a rodičovské dovolené; u osob, které prodělaly dlouhodobou nemoc, se nezapočítává doba pracovní neschopnosti a jiné obdobné dlouhodobé zákonné překážky výkonu práce [např. doba strávená dlouhodobou péčí o rodinného příslušníka / blízkou osobu]].

(Graf 2). Do roku 2021 se UP zaměřila na přechod DSP pod institucionální akreditaci a k 31. 12. 2021 měla takto akreditovaných 480 studijních programů (244 v prezenční a 236 v kombinované formě), a rovněž disponovala 8 cizojazyčnými programy Double/Joint/Dual Degree/Cotutelle. V roce 2021 UP evidovala v DSP 310 studií absolvovaných zahraničními studentkami a studenty z toho bylo 166 slovenských studentů (Graf 3)². Nejvíce studií realizovaných cizinci (bez občanů Slovenska) bylo na Filozofické fakultě (56), následovala Přírodovědecká fakulta (27).

² Předpokládá se, že v cizojazyčných programech nestudují občané Slovenské republiky, které ale statisticky vedeme v kategorii cizinců.

Jen malá část studujících v DSP má na UP současně sjednaný pracovní poměr (ke konci roku 2021 to bylo 6 % všech studujících v DSP). Za celou univerzitu je to 58,45 přepočteného úvazku. Nejvíce doktorandek a doktorandů v pracovním poměru k UP bylo na PdF (26 osob při FTE 13,39), naopak na přepočtený počet bylo nejvíce doktorandů na FTK (22 osob při FTE 17,04). Jestliže dochází k zaměstnávání studentek a studentů v DSP, potom většinou na úvazek 0,5 a více. Takto bylo zaměstnáno 49 % zaměstnaných studentů a studentek DSP, přičemž 10 % mělo úvazek 1,0.

1.1.1 Podpora studujících DSP na UP

Podpora rozvoje doktorandek a doktorandů na UP je zakotvena jako prioritní oblast Strategického záměru vzdělávací a tvůrčí činnosti Univerzity Palackého v Olomouci na období 2021+.³ V něm jsou definovány tyto klíčové problémy: **velká míra inbreedingu, nízká míra mezioborové a meziuniverzitní mobility, malá míra internacionalizace, nedostatečný motivační program a nedostatečná centrální podpora doktorských studií a studujících v DSP.**

V roce 2020 byl zahájen projekt OP VVV *Zkvalitnění schémat Doktorské studentské grantové soutěže a jejich pilotní implementace* (zkráceně IGRAČEK). Ve druhé polovině roku 2021 vznikl na rektorátu UP nový úsek pro doktorské studijní programy a projekty, který má za cíl zkvalitnit doktorské studium na UP a poskytovat metodickou podporu. Nadále však zůstává oblast DSP především v gesci fakult.

Fakulty poskytují svým doktorandkám a doktorandům informační servis prostřednictvím webových stránek, které se však věnují výhradně formálním náležitostem studia. Filozofická fakulta připravila „stručného průvodce doktoranda“, který rozebírá nejčastější otázky studentek a studentů v DSP. Pedagogická fakulta spustila v druhé polovině roku 2021 facebookovou platformu **Doktorská škola**, zaměřenou svým obsahem na zvyšování pedagogických kompetencí začínajících akademických pracovníků a pracovníků na fakultě. Další oblasti jako **adaptace, socializace nebo kariérní podpora však zůstávají na fakultách ponechány především na školitelkách a školitelích, případně vedoucích kateder.** V případě podpory zahraničních studentek a studentů je situace obdobná. Fakulty poskytují uchazečům základní informační servis. Další péče, nad rámec administrativních úkonů, je ale ponechána na individuálním přístupu školitelek a školitelů či kateder.

Studující v DSP mohou plně využívat všech služeb, které jsou nabízeny studentkám a studentům na nižších stupních studia. Na jednotlivých fakultách působí poradenská a podpůrná pracoviště, která poskytují studijní, psychologické nebo kariérní poradenství. Na centrální úrovni vykonává tuto činnost Kariérní centrum UP, které poskytuje zdarma služby studentkám a studentům do dvou let po

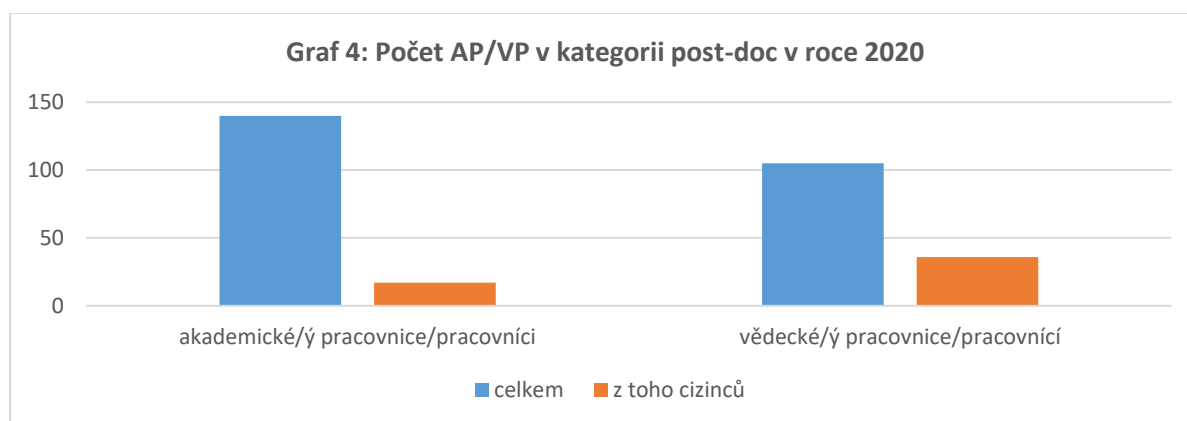
³ Strategický záměr vzdělávací a tvůrčí činnosti Univerzity Palackého v Olomouci na období 2021+. Dostupné na https://files.upol.cz/sites/pub/OSR/Strategick%C3%A9%20z%C3%A1m%C4%9Bry/2021+/SZ_2021+_UP.pdf

skončení graduálního studia v podobě konzultací při tvorbě životopisů, vytváření profilu na LinkedIn nebo přihlášky do grantových výzev.

1.2 Absolventky a absolventi DSP do 5 let od získání titulu Ph.D., tzv. postdoci

V současné době UP nemá oficiálně vytvořenou pracovní pozici „Postdoc/Postdok“ v *Katalog pracovních míst na Univerzitě Palackého v Olomouci* (dále *Katalog pracovních míst na UP*). Některé z fakult UP a vysokoškolský ústav však vypisují pracovní pozici *Postdoc Researcher* nebo *Junior Researcher* v rámci OP VVV projektů MŠMT (Post-UP 1,2; Postdok2 nebo Mobility I-II). Jedním z cílů takto vyhlášených pozic je oslovit nejlepší odborníky této kategorie z tuzemska i ze zahraničí. Nabídky jsou proto zveřejňovány na anglické mutaci univerzitních stránek nebo na portálu Euraxess a jsou klasifikované do kategorie R2 dle Evropského rámce pro výzkumné kariéry ([European Framework for Research Careers](#)). Stává se však, že fakulty k výběrovému řízení nepřistoupí a pozici obsadí na základě doporučení (což v případě vědeckých pracovníků není v rozporu s aktuálně platným Řádem výběrového řízení na UP) nebo pozice obsazují svými absolventy, čím se ale posiluje prvek tzv. inbreedingu. Při přijímání do zaměstnaneckého poměru jsou většinou postdoktorandky a postdoktorandi zařazeny/i na pozici *vědecké pracovníce/vědeckého pracovníka na úrovni A2 nebo A3*. V případě akademických pozic se většinou jedná o *odbornou asistentku/odborného asistenta* nebo *vědecko-pedagogickou/ého pracovníci/pracovníka* (v mzdové třídě A3).

V roce 2021 vykazovala⁴ UP 275 postdoktorských míst (Graf 4), kdy kritériem pro zařazení do této kategorie je získání titulu Ph.D., respektive srovnatelného titulu dosaženého v zahraničí, v uplynulých pěti letech. Nejvíce postdoků uvádí mezi svými zaměstnanci Přírodovědecká fakulta (113, což je 15,5 % všech AP/VP na fakultě). Podobný podíl vykazují i FF, PF a CMTF. Ostatní fakulty uvádějí do 5 % všech pracovních pozic obsazených postdoků (počet postdoků bude zřejmě vyšší, ale odráží se zde nedůsledné vykazování ze strany fakult). V součtu akademických a vědeckých pozic tvoří cizinci 22 %, nejvíce na Přírodovědecké fakultě, a to necelých 30 % ze všech postdoků.

1.2.1 Podpora postdoktorandek/postdoktorandů na UP

Univerzita Palackého nemá v současné chvíli žádné strategické plány pro rozvoj a podporu výzkumníc a výzkumníků, které/ří po získání titulu Ph.D. pokračují v akademické či výzkumné kariéře na UP. Univerzita nemá schválený *Kariérní řád*, není systematicky veden proces adaptace a vzdělávání a obecně péče o postdoky je ponechána fakultám. Existuje možnost absolvovat vzdělávací akce v rámci systému celoživotního vzdělávání, specifické vzdělávání plánuje do budoucna například

⁴ Pro účely výroční zprávy dle požadavků MŠMT.

Pedagogická fakulta.⁵ Další fakulta, která se začala více zaměřovat na postdoktorandky a postdoktorandy je Právnická fakulta, která na základě [vnitřní normy](#) vypisuje pro rok 2022 první grantové výzvy, mezi jiným na podporu projektů, které vytvářejí speciální pozice hostující/ho postdoka. Podobně jako v případě ostatních kategorií zaměstnaných na UP, mohou postdoci využívat podpůrných služeb psychologické nebo právní pomoci. Tato centra poskytují v omezené míře služby i pro zahraniční pracovnice a pracovníky.

2. Cíle koncepce a akční plán

2.1 Obecné cíle

1. Vytvoření celouniverzitního systému péče o doktorandky a doktorandy včetně motivace excelentních studentek a studentů DSP;
2. Podpora kariérního růstu a vytvoření nabídky celouniverzitních vzdělávacích a rozvojových akcí s cílem prohlubovat výukové, projektové a jazykové znalosti a dovednosti;
3. Vytvoření systému ochrany doktorandek a doktorandů a vytváření sociálně bezpečného prostředí.
4. Systematizace pracovních pozic „*Postdoc researcher*“ na UP a formalizování kariérních drah postdoktorandek a postdoktorandů;
5. Systematizace vzdělávání a podpory postdoktorandek a postdoktorandů na UP.
6. Péče o postdoktorandky a postdoktorandy přicházející ze zahraničí.
7. Zvyšování kompetencí vedoucích pracovníků a pracovníků v oblasti vedení a podpory postdoktorandek a postdoktorandů na UP.
8. Finanční podpora excelentních postdoktorandek a postdoktorandů na UP.

Akce 1.1: Vytvoření specializované informační platformy pro studující v DSP

Bude vytvořena česko-anglická informační platforma pro studující v DSP, která bude součástí centrálních webových stránek UP. Platforma bude přehledně shrnovat užitečné informace týkající se doktorského studia na UP, akce určené pro doktorandky a doktorandy (vzdělávací semináře, besedy s odborníky, konference atd.), ale poslouží také jako užitečný rozcestník pro již existující stránky UP, které nejsou dosud centralizovány na jednom místě, případně jsou hůře dohledatelné. Součástí webu bude také nabídka grantových možností, mezinárodních mobilit a dalších motivačních výzev.

Ukazatel plnění:

- Webová platforma (vč. anglické mutace) a její pravidelná aktualizace.

Termín plnění: průběžně do roku 2025

⁵ Pedagogická fakulta UP pro rok 2022 připravuje vzdělávací platformu pro studentky a studenty DSP, postdoktorandky a postdoktorandy a začínající akademické pracovnice/pracovníky, a to ve spolupráci s Ústavem pro výzkum a vývoj, Ústavem pedagogiky a sociálních studií (Centrum rozvoje pedagogických kompetencí – CRPK), Katedrou psychologie a patopsychologie a dalších pracovišť. Vzdělávací platformu bude tvořit celkem 6 modulů.

Akce 1.2: Celouniverzitní konference studujících v DSP

Každoročně bude realizována celouniverzitní konference studujících DSP. Hlavním záměrem konference bude podpora integrace a mezifakultní spolupráce studujících DSP. Na konferenci budou představeny stipendijní a grantové nabídky pro studující v doktorském studiu a začínající vědce.

Ukazatel plnění:

- Výstupy konference (prezentace, prezenční listina, fotodokumentace, příp. printscreens).

Termín plnění: průběžně do roku 2025

Zodpovědnost: Úsek pro doktorské studijní programy a projekty, Oddělení komunikace

Akce 1.3: Zavedení nových finančních mechanismů na podporu studujících v DSP

Univerzita bude na centrální úrovni vytvářet a systematizovat finanční mechanismy na podporu studentek a studentů DSP, a to včetně těch zahraničních. Budou navrženy a normativně ukotveny nové formy podpory v podobě mimořádných stipendií pro excelentní studentky a studenty DSP, finanční rámce pro podporu zahraničních výzkumných stáží.

Ukazatel plnění:

- Systematizace podpory excelentních studentek a studentů v DSP; podpořeno minimálně 230 studujících v DSP.

Termín plnění: 2025

Zodpovědnost: Úsek pro doktorské studijní programy a projekty, Oddělení pro studium, Rektor, Kvestorka, fakulty.

Akce 2.1: Vytvoření systému doplňkového vzdělávání a poradenství v oblasti rozvoje kariéry studujících v DSP

Bude připravena série vzdělávacích akcí v oblasti rozvoje výukových, jazykových a měkkých kompetencí včetně výuky češtiny pro zahraniční doktorandky a doktorandy. Budou pravidelně nabízeny vzdělávací akce s tematikou podpory kariérního růstu. Do nabídky školení pro vedoucí pracovníky a pracovníce budou zařazeny vzdělávací akce zaměřené pro podporu kariérního růstu doktorandek a doktorandů na UP.

Ukazatele plnění:

- Proškoleny minimálně 200 studentek a studentů DSP ve vzdělávacích akcích s tematikou podpory kariérního růstu a dalších kompetencí. Z toho minimálně 20 % se bude konat v cizím jazyce.
- Proškoleny minimálně 50 všech vedoucích pracovníků a pracovníků v oblasti podpory kariérního růstu studujících v DSP.

Termín plnění: 2025

Zodpovědnost: Úsek pro doktorské studijní programy a projekty, Oddělení řízení lidských zdrojů (dále jen „OŘLZ“).

Akce 2.2: Zavedení institutu mentora na UP.

Bude zaveden mentoringový program, jehož náplní bude přenos zkušeností mentorek a mentorů svým mladším kolegyním a kolegům. Cílem mentoringu je kariérní, profesní, ale i osobní rozvoj. Bude realizována série školení pro doktorandky a doktorandy s cílem představit institut mentora.

Ukazatele plnění:

- Metodický materiál k fungování institutu mentora na UP;
- Pilotní ověření fungování institutu na vybrané skupině studujících v DSP.

Termín plnění: 2025

Zodpovědnost: Úsek pro doktorské studijní programy a projekty, OŘLZ

Akce 2.3: Revize systému hodnocení studujících v DSP

Aktuálně probíhá analýza možné implementace IS HAP pro doktorandky a doktorandy na UP. Posoudí se požadavky a stanoviska fakult vzhledem ke stávajícím možnostem a rozvojovému potenciálu IS HAP.

Ukazatel plnění: Zápisy z jednání pracovní skupiny

Termín plnění: 2023

Zodpovědnost: Úsek pro doktorské studijní programy a projekty, OŘLZ; Oddělení strategie, Oddělení vědy a výzkumu, fakulty.

Akce 2.4: Podpora začlenění studentů DSP do činnosti výzkumu

Bude podporována diskuse s vedením fakult o možnostech většího zapojování studujících v DSP do vědeckovýzkumných projektů, a to v rámci pracovních úvazků na UP. Cílem je co nejvíce podpořit kariérní růst a pracovní zkušenosti začínajících výzkumnic a výzkumníků na UP.

Ukazatel plnění: Zápisy z jednání.

Termín plnění: 2025

Zodpovědnost: Úsek pro doktorské studijní programy a projekty, OŘLZ, fakulty, Oddělení vědy a výzkumu

Akce 3.1: Tvorby mechanismů pro ochranu doktorandek a doktorandů na UP

V souladu s *Plánem rovných příležitostí na UP* probíhá dotazníkové šetření mezi studentkami a studenty UP na téma zkušeností s nevhodným chováním studentek, studentů, zaměstnankyň a zaměstnanců na UP. Budou navrženy opatření vyplývající ze zjištění.

Ukazatele plnění: Výsledky anketního šetření a návrh opatření.

Termín plnění: 2023

Zodpovědnost: OŘLZ

Akce 4: Formální ukotvení pozice „Postdoc researcher“ v personální agendě na UP

Vymezení pozice *Postdoc researcher* v Katalog pracovních míst na UP a následná implementace do adekvátních vnitřních norem a předpisů UP (např. vnitřní mzdový předpis). Systematizace evidence pozic *Postdoc researcher* v SAPu a vydání metodického pokynu k evidenci zaměstnankyň a zaměstnanců na součástech UP v těchto pracovních pozicích. V návaznosti na přijatý Kariérní řád UP je navržen kariérní plán pro kategorii „*Postdoc researcher*“.

Ukazatele plnění:

- Upravený Katalog pracovních míst na UP a související legislativa;
- Metodický pokyn pro správnou evidenci pozic *Postdoc researcher* na součástech UP.
- Kariérní řád UP vymezující kariérní dráhu postdoktoradnek a postdoktorandů na UP.

Termín plnění: 2023

Zodpovědnost: OŘLZ, Právní oddělení, Oddělení pro strategii, Oddělení vědy a výzkumu, fakulty.

Akce 5: Vytvoření plánu vzdělávacích akcí se zaměřením na podporu kariérního růstu a sladování soukromého a pracovního života postdoktorandek a postdoktorandů

Tvorba plánu vzdělávacích akcí pro postdoktorandky a postdoktorandy, a to v oblasti kariérního rozvoje, včetně specializovaných vzdělávacích a rozvojových akcí pro výzkumnou a vzdělávací činnost a osobnostní rozvoj, jako např. vedení (mezinárodních) výzkumných týmů, vyhledávání a psaní projektů, projektový management.

Ukazatele plnění:

- Plán minimálně 5 specializovaných vzdělávacích či rozvojových akcí, z toho 2 v cizím jazyce;
- Pilotní ověření vzdělávacích či rozvojových akcí na skupině minimálně 10 postdoktorandek a postdoktorandů, přičemž každá/y absolvuje alespoň 12 hodin výuky.

Termín plnění: 2025

Zodpovědnost: OŘLZ, Oddělení dalšího vzdělávání, Oddělení vědy a výzkumu.

Akce 6: Podpora adaptace výzkumnic a výzkumníků ze zahraničí v prostředí UP

Posilování podpůrného servisu pro zahraniční pracovnice a pracovníky v rámci *Welcome Office* (konzultace příjezdů do ČR, pomoc se zákonnými povinnostmi). Upravení adaptačního plánu pro tuto pracovní pozici. Informační sdělení pro uvedené pracovní pozice jsou v češtině i angličtině.

Ukazatele plnění:

- Upravené adaptační plány;
- Nabídka služeb *Welcome Office* pro zahraniční pracovnice a pracovníky přijíždějící do ČR

Termín plnění: 2025

Zodpovědnost: OŘLZ, Oddělení podpory a služeb (Úsek pro mezinárodní spolupráci)

Akce 7: Doplnění systému vzdělávacích akcí pro vedoucí pracovníce a pracovníky na UP.

Zařazení vzdělávacích a rozvojových akcí zaměřených na podporu a vedení postdoktorandek a postdoktorandů do systému vzdělávacích a rozvojových akcí pro vedoucí pracovníce a pracovníky na UP, a to včetně kurzů zaměřených na sladování pracovního a osobního života, návraty z rodičovské dovolené atd.

Ukazatele plnění:

- Plán minimálně tří vzdělávacích akcí zaměřených na podporu adaptace a kariérního růstu postdoktorandek a postdoktorandů pro vedoucí pracovníce a pracovníky na UP.
- Pilotní ověření vzdělávacích akcí a proškolení minimálně 20 vedoucích pracovních a pracovníků ze součástí UP.

Termín plnění: 2023

Zodpovědnost: OŘLZ, Oddělení dalšího vzdělávání.

Akce 8: Zavedení nových finančních mechanismů na podporu excelentních postdoktorandek a postdoktorandů

UP bude usilovat o získání externích grantových prostředků, které umožní zvyšovat konkurenceschopnost UP při získávání excelentních postdoktorandek a postdoktorandů s cílem jejich adekvátního finančního ohodnocení. Univerzita bude na centrální úrovni vytvářet a systematizovat stálé finanční mechanismy na podporu excelentních vědeckých pracovních a pracovníků po získání hodnosti Ph.D.

Ukazatele plnění:

- Finanční mechanismy na centrální úrovni k podpoře stávajících i začínajících vědkyň a vědců na UP (např. v podobě pravidelných interních soutěží);
- Podpořeno minimálně 15 postdoktorandů a postdoktorandek grantovými prostředky;
- Pravidelné informování o nových grantových výzvách směrem k postdoktorandům a postdoktorandkám na UP.

Termín plnění: 2025

Zodpovědnost: Úsek pro doktorské studijní programy a projekty, Oddělení vědy a výzkumu, Kvestorka.

3. Implementace a finanční zajištění

Koncepce je připravena pro období 2022–2025. Za realizaci akčního plánu jsou primárně zodpovědné Oddělení řízení lidských zdrojů, Úsek pro doktorské studijní programy a projekty a Oddělení vědy a výzkumu. Návrhy opatření a výstupů budou konzultovány v rámci pracovních skupin, které již byly ustanoveny v rámci plnění HRS4R/HR Award. Zapojením zástupců fakult a ústavu zajistíme přenos informací o realizovaných aktivitách napříč univerzitou. Koncepce je považována za „živý“ dokument, což znamená, že může být průběžně revidována.

Univerzita Palackého v Olomouci se zavazuje vyhradit finanční zdroje z rozpočtu organizace na plnění cílů strategického plánu univerzity, což znamená i naplňování cílů Koncepce. Další zdroje budou proaktivně vyhledávány tak, aby bylo možné realizovat veškeré aktivity Koncepce. Je ambicí UP zapojit se do výzvy [Operačního programu Jan Amos Komenský](#) a [Horizon Europe](#).